

ΣΥΣΧΕΤΙΣΜΟΙ ΜΕ ΤΙΣ ΝΕΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ

*Λυμπεροπούλου Μαρία Ε.
Φιλολόγος Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης
lybermar@hellasnet.gr*

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η εισήγηση αυτή εστιάζει σε κάποιες από τις απόπειρες εφαρμογής των Νέων Τεχνολογιών στα φιλολογικά μαθήματα κατά τα σχολικά έτη 2000-2003 σε γυμνασιακή βαθμίδα. Κατά κανόνα πρόσφορο θεωρήθηκε το έδαφος, όταν υπήρχε ανακεφαλαίωση ευρύτερων ενοτήτων όπου δινόταν η δυνατότητα συσχετισμών με τη μέθοδο της ανακαλυπτικής μάθησης και της ομαδικής εργασίας. Σε όλες τις περιπτώσεις οι μαθητές κλήθηκαν να συμπληρώσουν συγκεκριμένα φύλλα εργασίας συγκροτημένοι σε ομάδες των δύο ατόμων ανά υπολογιστή. Συμπερασματικά έχουμε να καταθέσουμε ότι οι πρώτες αυτές εμπειρίες συσχετισμών με τη χρήση νέων τεχνολογιών, παρά τα επιμέρους προβλήματα, τεχνικά ή μη, που μπορεί να παρουσιάστηκαν, αντιμετωπίστηκαν με ενδιαφέρον, απέδωσαν καρπούς ανάλογα με τη δεκτικότητα και την εξοικείωση των μαθητών στις Νέες Τεχνολογίες. Τέλος εγγράφηκαν ως απαραίτητο συμπλήρωμα της διδασκαλίας στην τάξη χωρίς ωστόσο σε καμιά περίπτωση να την καταργούν.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Συσχετισμός, συσχέτιση, καρπός

ΕΙΣΗΓΗΣΗ

Ποιο είναι το κίνητρο που στρέφει τους καθηγητές της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης όλο και πιο πολύ στην αρωγή των Νέων Τεχνολογιών για τη διδασκαλία τους; Η μεταβατική περίοδος 2000-2003 έδειξε ότι μετά τα πρώτα δειλά βήματα είναι επιτακτική ανάγκη να αξιοποιήσουμε όλα τα μέσα που μας προσφέρονται, για να δραστηριοποιήσουμε τους μαθητές μας για περισσότερη αυτενέργεια και πρωτοβουλία στην ανακάλυψη της γνώσης. Αν και η προετοιμασία του διδάσκοντα είναι μεγάλη, για να τιθασευτεί το πέλαγος της πληροφόρησης και να καθοριστούν συγκεκριμένοι στόχοι χωρίς όμως και να στραγγαλίζεται ο αυθορμητισμός του εγχειρήματος, ωστόσο στο τέλος διαπιστώνουμε ότι άξιζε τον κόπο, όταν στα μάτια των μαθητών μας βλέπουμε την ικανοποίηση από την επαφή με παρόμοιες εκπαιδευτικές καινοτομίες.

Η εισήγηση αυτή εστιάζει σε κάποιες από τις απόπειρες εφαρμογής των Νέων Τεχνολογιών στα φιλολογικά μαθήματα κατά τα σχολικά έτη 2000-2003 σε γυμνασιακή βαθμίδα. Κατά κανόνα πρόσφορο θεωρήθηκε το έδαφος, όταν υπήρχε ανακεφαλαίωση ευρύτερων ενοτήτων όπου δινόταν η δυνατότητα συσχετισμών με τη μέθοδο της ανακαλυπτικής μάθησης και της ομαδικής εργασίας. Σε όλες τις περιπτώσεις οι μαθητές κλήθηκαν να συμπληρώσουν συγκεκριμένα φύλλα εργασίας, τα οποία επισυνάπτονται στο τέλος της παρούσας εισήγησης, συγκροτημένοι σε ομάδες των δύο ατόμων ανά υπολογιστή. Στη συνέχεια παρουσιάζονται συνοπτικά τα μαθήματα, οι δραστηριότητες και οι καρποί τους.

Στο μάθημα της **Αρχαίας Ιστορίας (Α΄ Γυμνασίου)** οι μαθητές κλήθηκαν να ταξιδέψουν (μέσω της ιστοσελίδας του Υπουργείου Πολιτισμού) μέχρι την εποχή του χαλκού και να εξοικειωθούν με τις ποικίλες μορφές τέχνης σε Σαντορίνη, Κρήτη και Μυκήνες ταξινομώντας τα εκθέματα και **σ υ σ χ ε τ ί ζ ο ν τ α ς** τις κυριότερες εκδηλώσεις πολιτισμού στον τομέα της τέχνης. Καρπός η καλύτερη αφομοίωση της εποχής του χαλκού στον ελλαδικό χώρο με το πλεονέκτημα της επαφής με τη Σαντορίνη που λείπει από το κεφάλαιο του Κυκλαδικού πολιτισμού [βλ. Φ1Α, Φ1Β, Φ1Γ].

Σε μια άλλη ανακεφαλαιωτική ενότητα της **Αρχαίας Ιστορίας (Α΄ Γυμνασίου)** οι μαθητές κλήθηκαν να πραγματοποιήσουν ένα ταξίδι στο χρόνο (μέσω της ιστοσελίδας του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού) από την κλασική μέχρι την ελληνιστική εποχή ερευνώντας πώς οι διάφορες μορφές τέχνης αποτελούν ιστορικές πηγές. Η εξοικείωση με τις ποικίλες μορφές τέχνης και η καλαισθητική καλλιέργεια σε συνδυασμό με την ταξινόμηση των έργων τέχνης σε κατηγορίες καθώς και την όξυνση της περιγραφικής ικανότητας ήταν τα έμμεσα οφέλη. Οφθαλμοφανής καρπός όμως ήταν η **σ υ σ χ έ τ ι σ η** των δύο αυτών εποχών και η συνειδητοποίηση πως η κλασική εποχή συνθέτει αρμονικά τις αντιθέσεις μέσα από τη συνειδητή και κοπιώδη προσπάθεια του ανθρώπου να κατανοήσει τον κόσμο και τον εαυτό του, ενώ η δική μας εποχή συγγενεύει περισσότερο με την ελληνιστική παρά με την κλασική εποχή τόσο σε επίπεδο πολιτικής όσο και σε επίπεδο πολιτιστικής κυριαρχίας μέσω της γλώσσας και της τέχνης [βλ. Φ2Α, Φ2Β].

Η 9^η ενότητα του μαθήματος της **Νέας Ελληνικής Γλώσσας (Α΄ Γυμνασίου)** είναι αφιερωμένη στα Μουσεία. Σε μια περίπου «διαθεματική» προσέγγιση μεταξύ φιλολογικών μαθημάτων Ιστορίας και Νέας Ελληνικής Γλώσσας οι μαθητές, αφού περιηγήθηκαν στα Μουσεία του Ελλαδικού χώρου (μέσω της ιστοσελίδας του Υπουργείου Πολιτισμού), έμαθαν να τα ξεχωρίζουν κατά εποχές σε αρχαία-βυζαντινά-νεότερα. Καρπός η **σ υ σ χ έ τ ι σ η** του διδαχθέντος λεξιλογίου από την αντίστοιχη ενότητα του βιβλίου τους με το νέο υλικό της πλοήγησης στοχεύοντας στη συγγραφική «έκθεσης» με θέμα την παρουσίαση ενός κατ' επιλογήν εκθέματος [βλ. Φ3].

Η ιστοσελίδα του Υπουργείου Πολιτισμού θεωρήθηκε πρόσφορη και στο μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Γραμματείας, συγκεκριμένα για την «**Ελένη του Ευριπίδη (Γ΄ Γυμνασίου)**». Οι μαθητές επισκέφτηκαν όχι μόνον το αρχαίο θέατρο της Επιδαύρου, αλλά και άλλα αρχαία θέατρα ανά την Ελλάδα, για να παρακολουθήσουν τις πολιτιστικές εκδηλώσεις της τελευταίας πενταετίας. Καρπός η **σ υ σ χ έ τ ι σ η** του αρχαίου θεάτρου σαν είδος, αλλά και σαν μνημείο με τη σύγχρονη πραγματικότητα και η συνειδητοποίηση ότι τα αρχαία θέατρα δεν είναι μόνον ιστορικά μνημεία, αλλά και πυρήνες σύγχρονης πολιτιστικής δημιουργίας, αφού κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού σύγχρονοι συντελεστές του θεάτρου (σκηνοθέτες, ηθοποιοί, μεταφραστές, σκηνογράφοι, μουσικοί, χορευτές κ.α.) εκθέτουν εκεί τις δημιουργίες τους [βλ. Φ4].

Η μεγαλύτερη δυσκολία εντοπίστηκε στην επιλογή σεναρίου διδασκαλίας για τη **σ υ σ χ έ τ ι σ η** **Νέας Ελληνικής και Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας (Γ΄ Γυμνασίου)**. Πρόσφορη θεωρήθηκε μια ανακεφαλαιωτική ενότητα μετά την παράλληλη ολοκλήρωση Υποτακτικής Σύνδεσης και στα δύο μαθήματα. Εκπονήθηκαν δύο αρχεία WORD που περιείχαν στην αρχή συνοπτικά τη θεωρία καθώς και κατάλληλες

ασκήσεις για συμπλήρωση μαζί με σύστημα αυτοδιόρθωσης. Οι μαθητές κλήθηκαν να εξακριβώσουν την επάρκειά τους πρώτα στη σύνταξη του Νέου Ελληνικού λόγου και μετά του Αρχαίου Ελληνικού λόγου στο κεφάλαιο των δευτερευουσών προτάσεων και του πλαγίου λόγου. Σαν επιστέγασμα κλήθηκαν να μεταφράσουν αποσπάσματα αρχαίας ελληνικής σοφίας. Καρπός η διαχρονική εξέταση της γλώσσας μας και η καλύτερη αφομοίωση και σ υ σ χ έ τ ι σ η των αντίστοιχων συντακτικών φαινομένων. Συμπληρωματικά είχαν εκπονηθεί δύο ακόμη αρχαία WORD με τις λύσεις των ασκήσεων και οι μαθητές κλήθηκαν σε δεύτερη φάση με ανοιχτά τα δύο αρχαία να προβούν σε αυτοδιόρθωση [βλ. Φ5, Φ6].

Σε όλες τις περιπτώσεις η μέριμνα ήταν να συνειδητοποιήσουν τα τμήματα (των 25 μαθητών κατά μέσο όρο) ότι ο λόγος της χρησιμοποίησης του εργαστηρίου των (12) υπολογιστών ήταν πολύ συγκεκριμένος και απτός και δε γινόταν κατάχρηση, αλλά χρήση, μόνον όταν προέκυπτε αποχρών λόγος, για να προεκτείνουμε τη διδασκαλία με νέα στοιχεία ή να εμπειδώσουμε την προηγηθείσα «συμβατική» διδασκαλία μέσα από μια νέα μεθόδευση.

Κατά τη διάρκεια της εργασίας στο εργαστήριο ενθαρρυνόταν η συνεργατική ερευνητική προσπάθεια και αυτενέργεια με τη διακριτική διορθωτική στήριξη του διδάσκοντα μόνον, όταν αυτή κρινόταν απαραίτητη. Έτσι οι μαθητές δεν ένιωθαν ότι χειραγωγούνταν και χαίρονταν την πρωτόγνωρη εμπειρία. Ας μην ξεχνάμε ότι η εξοικείωση με το εργαλείο του Υπολογιστή τα τελευταία χρόνια αρχίζει από το Δημοτικό σχολείο, ίσως και νωρίτερα. Ακολουθούσε μια δεύτερη διδακτική ώρα μέσα στην τάξη για την ανακοίνωση των καρπών της έρευνας ενώπιον των συμμαθητών τους και την ανταλλαγή απόψεων. Έτσι οι λίγοι μαθητές που δεν είχαν προλάβει να βρουν όλα τα στοιχεία δεν έμεναν με κενά ούτε με την αίσθηση του ανικανοποίητου.

Συμπερασματικά έχουμε να καταθέσουμε ότι οι πρώτες αυτές εμπειρίες σ υ σ χ ε τ ι σ μ ώ ν με τη χρήση νέων τεχνολογιών, παρά τα επιμέρους προβλήματα, τεχνικά ή μη, που μπορεί να παρουσιάστηκαν, αντιμετωπίστηκαν με ενδιαφέρον, απέδωσαν καρπούς ανάλογα με τη δεκτικότητα και την εξοικείωση των μαθητών στις Νέες Τεχνολογίες. Τέλος εγγράφηκαν ως απαραίτητο συμπλήρωμα της διδασκαλίας στην τάξη χωρίς ωστόσο σε καμιά περίπτωση να την καταργούν.

Φ1 Α . ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΧΑΛΚΟΥ -ΣΑΝΤΟΡΙΝΗ

Τα σχολεία διδάσκονται ΙΣΤΟΡΙΑ με τις νέες τεχνολογίες.

Καλύτερη ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΤΟΠΟ ΜΑΣ με τη βοήθεια των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών.

- Επισκεπτόμαστε τη σελίδα του ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ στη διεύθυνση <http://www.culture.gr>
- Συγκεκριμένα πάμε στο σύνδεσμο ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
- Μετά περνάμε στο σύνδεσμο ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ.

Εκεί μπορούμε να δούμε έναν αλφαβητικό κατάλογο με όλους τους ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ της Ελλάδας. Απάντησε:

Ποιον από αυτούς έχεις επισκεφτεί στο παρελθόν;

.....

Σήμερα ας ταξιδέψουμε στη ΣΑΝΤΟΡΙΝΗ, για να δούμε από κοντά την προϊστορική πόλη του Ακρωτηρίου.

Πάτησε το σύνδεσμο **ΑΚΡΩΤΗΡΙ ΘΗΡΑΣ**

A. Διάβασε το ΙΣΤΟΡΙΚΟ της πόλης και απάντησε στις παρακάτω ερωτήσεις

1. Πότε αναδείχτηκε το Ακρωτήρι σε ένα από τα σημαντικότερα λιμάνια του Αιγαίου;

.....

2. Ποια ήταν τα χαρακτηριστικά του;

.....

3. Πότε και πώς τελείωσε η ζωή στην πόλη αυτή;

.....

4. Ποια ήταν η θεωρία του αρχαιολόγου Σπύρου Μαρινάτου;

.....

B. 1. Να επισκεφτείς την προϊστορική πόλη και να καταγράψεις σημαντικές **τοιχογραφίες** καθώς και από ποιο αρχιτεκτονικό σύνολο προέρχονται

.....

.....

2. Ύστερα να μεγεθύνεις μία από αυτές, την πιο εντυπωσιακή, και να καταγράψεις λεπτομερώς την περιγραφή της.

.....

.....

Φ1 Β. ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΧΑΛΚΟΥ -ΜΙΝΩΙΚΗ ΚΡΗΤΗ

Τα σχολεία διδάσκονται ΙΣΤΟΡΙΑ με τις νέες τεχνολογίες.

Καλύτερη **ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΤΟΠΟ ΜΑΣ** με τη βοήθεια των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών.

- Επισκεπτόμαστε τη σελίδα του ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ στη διεύθυνση **<http://www.culture.gr>**

- Συγκεκριμένα πάμε στο σύνδεσμο ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

- Μετά περνάμε στο σύνδεσμο ΜΟΥΣΕΙΑ.

Εκεί μπορούμε να δούμε έναν αλφαβητικό κατάλογο με όλα τα ΜΟΥΣΕΙΑ της Ελλάδας. Απάντησε:

Ποιο από αυτά έχεις επισκεφτεί στο παρελθόν;

.....

Σήμερα ας ταξιδέψουμε στην ΚΡΗΤΗ, για να δούμε από κοντά τα αρχαιολογικά κατάλοιπα του Μινωικού Πολιτισμού.

Πάτησε το σύνδεσμο **ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ**

A. Διάβασε το ΙΣΤΟΡΙΚΟ του Μουσείου και απάντησε στις παρακάτω ερωτήσεις

1. Πότε άρχισε και πότε ολοκληρώθηκε η οικοδόμησή του;

.....

2. Ποιες εποχές εκπροσωπούνται στις 20 αίθουσές του;

.....
 Β. 1. Να καταγράψεις **μινωικά εκθέματα** στον αντίστοιχο τομέα καθώς και το ανάκτορο προέλευσης.

Γλυπτική

.....
 Αγγειοπλαστική

.....
 Λιθοτεχνία

.....
 Ζωγραφική

.....
 Χρυσοχοΐα

.....
 2. Ύστερα να μεγεθύνεις ένα από αυτά, το πιο εντυπωσιακό, και να καταγράψεις λεπτομερώς την περιγραφή του.

Φ1 Γ. ΕΠΟΧΗ ΤΟΥ ΧΑΛΚΟΥ -ΜΥΚΗΝΕΣ

Τα σχολεία διδάσκονται ΙΣΤΟΡΙΑ με τις νέες τεχνολογίες.

Καλύτερη **ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟΝ ΤΟΠΟ ΜΑΣ** με τη βοήθεια των Ηλεκτρονικών Υπολογιστών.

- Επισκεπτόμαστε τη σελίδα του ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ στη διεύθυνση <http://www.culture.gr>

- Συγκεκριμένα πάμε στο σύνδεσμο ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

- Μετά περνάμε στο σύνδεσμο ΜΟΥΣΕΙΑ.

Εκεί μπορούμε να δούμε έναν αλφαβητικό κατάλογο με όλα τα ΜΟΥΣΕΙΑ της Ελλάδας. Απάντησε:

Ποιο από αυτά έχεις επισκεφτεί στο παρελθόν;

.....
 Σήμερα ας δούμε από κοντά τα αρχαιολογικά κατάλοιπα του Μυκηναϊκού Πολιτισμού.

Πάτησε το σύνδεσμο **ΕΘΝΙΚΟ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ**

Α. Διάβασε το ΙΣΤΟΡΙΚΟ του Μουσείου και απάντησε στις παρακάτω ερωτήσεις

1. Ποιοι πολιτισμοί εκπροσωπούνται στις συλλογές του;

.....
 2. Πότε άρχισε και πότε ολοκληρώθηκε η οικοδόμησή του;

.....
 Β. Πάτησε το σύνδεσμο **ΣΥΛΛΟΓΗ ΠΡΟΪΣΤΟΡΙΚΩΝ**

1. Να καταγράψεις μερικά **μυκηναϊκά εκθέματα** στον αντίστοιχο τομέα καθώς και το ανάκτορο προέλευσης.

Λιθοτεχνία

.....
 Μεταλλοτεχνία

.....
 Χρυσοχοΐα

.....
 2. Ύστερα να μεγεθύνεις ένα από αυτά, το πιο εντυπωσιακό, και να καταγράψεις λεπτομερώς την περιγραφή του

**Φ2 Α. ΕΝΑ ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΟ ΧΡΟΝΟ
 ΚΛΑΣΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ: ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ-ΤΕΧΝΕΣ**

Καλώς ήλθατε στο Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού
http://www.ime.gr/chronos/index_gr.html

1. Τι εννοούμε με τον όρο «ΚΛΑΣΙΚΟΣ» και με ποια πόλη συνδέεται η εποχή αυτή;

2. Στην εισαγωγή διαβάζουμε για «αρμονική σύνθεση των αντιθέσεων μέσα από τη συνειδητή και κοπιώδη προσπάθεια του ανθρώπου να κατανοήσει τον κόσμο και τον εαυτό του».

ΓΛΥΠΤΙΚΗ

α) Αν μεγεθύνεις το Δισκοβόλο του Μύρωνα παρατήρησε πώς αποτυπώνεται αυτή η σύνθεση των αντιθέσεων σ' αυτό το γλυπτό

β) Τι κατόρθωσε γενικά η γλυπτική;

3. ΠΑΡΘΕΝΩΝΑΣ. Διάβασε το σχετικό άρθρο. Πού οφείλει τη φήμη του ο ναός αυτός;

α).....

β).....

γ).....

δ).....

4. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ-ΑΚΡΟΠΟΛΗ-ΠΑΡΘΕΝΩΝΑΣ

Αν μεγεθύνεις όλο το γλυπτό διάκοσμο, προσπάθησε να καταγράψεις το θέμα τους

α) ΖΩΦΟΡΟΣ

β) ΜΕΤΟΠΕΣ

.....
 γ) ΑΕΤΩΜΑ

.....
 Τι έχεις να παρατηρήσεις ως προς τα θέματα;

5. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ. Από ποια μορφή τέχνης προέρχονται οι παραστάσεις; Μεγέθυσε τις δύο παραστάσεις και κατάγραψε το θέμα τους. Τι παρατηρείς;

α).....
 β).....

Φ2 Β. ΕΝΑ ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΟ ΧΡΟΝΟ
ΕΛΛΗΝΙΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ: ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ-ΤΕΧΝΕΣ

Καλώς ήλθατε στο Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού
http://www.ime.gr/chronos/index_gr.html

A. ΠΟΛΙΤΙΚΗ/ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ/ ΟΡΑΜΑ ΤΟΥ Μ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

α) Ποιο το πολιτιστικό του όραμα;

.....
 β) Γιατί αρνήθηκε τον τίτλο «βασιλεύς των Μακεδόνων» και υιοθέτησε αυτόν του βασιλέως;

.....
 γ) Ποια πολιτική ακολούθησε ώστε να κάνει το όραμα πραγματικότητα;

.....
 δ) Τι κέρδισε και τι έχασε ο Ελληνικός πολιτισμός από την πολιτική του Αλέξανδρου;

.....
 B. ΠΟΛΙΤΙΚΗ/ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ/ ΟΡΑΜΑ

• Αργυρό τετράδραχμο Αλέξανδρου Γ΄
 α) Τι εικονίζει;

.....
 β) Ποια επιγραφή υπάρχει και πώς δικαιολογείται;

.....
 γ) Γιατί ο Αλέξανδρος επέλεξε τους δύο τύπους;

.....
 Γ. ΠΟΛΙΤΙΚΗ/ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ/ΣΤΑΘΜΟΙ ΣΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

• Χρυσός διπλός στατήρας Αλέξανδρου Γ΄
 α) Τι εικονίζει;

.....
 β) Τι συμβολίζουν τα συγκεκριμένα εικονιστικά θέματα;

.....
 Δ. ΓΛΩΣΣΑ

α) Ποια λέγεται Ελληνιστική κοινή;

.....

β) Η γλώσσα αυτή προκειμένου να χρησιμοποιηθεί από γλωσσικά ανομοιογενείς πληθυσμούς απλοποιήθηκε. Ποιες αλλαγές έγιναν;

-σε φωνολογικό επίπεδο;

.....
 -σε λεκτικό επίπεδο

γ) Ποιες οι βασικότερες πηγές και ποια η σημασία της περιόδου για την εξέλιξη της ελληνικής γλώσσας;.....

Φ3. ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ: ΤΑ ΜΟΥΣΕΙΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Επισκεπτόμαστε την Ιστοσελίδα του Υπουργείου Πολιτισμού <http://www.culture.gr> Δεξιά υπάρχει ο Πολιτιστικός Χάρτης της Ελλάδας. Αν πατήσουμε πάνω σ' αυτόν το σύνδεσμο και στη συνέχεια στο σύνδεσμο Μουσεία, βρισκόμαστε μπροστά σε μια μεγάλη ποικιλία από Μουσεία κάθε είδους από τη μian άκρη της Ελλάδας ως την άλλη.

I. Να καταγράψετε:

1. Τρία Μουσεία που αναφέρονται στην **Αρχαιότητα**

α).....

β).....

γ).....

2. Τρία Μουσεία που αναφέρονται στο **Βυζαντινό Πολιτισμό**

α).....

β).....

γ).....

3. Τρία Μουσεία που αναφέρονται στο **Νεότερο Πολιτισμό**

α).....

β).....

γ).....

4. Τρία Μουσεία όπου εκτίθενται **ειδικές συλλογές**

α).....

β).....

γ).....

II. Να επιλέξετε ένα από τα Μουσεία ανάλογα με τα ενδιαφέροντά σας. Αφού το επισκεφτείτε, να εντοπίσετε **το πιο ενδιαφέρον έκθεμα**. Να αναπτύξετε **μια «έκθεση»** μιας έως δύο παραγράφων στο φύλλο εργασίας σας ή σε ένα έγγραφο WORD (μεταφέροντας και το ίδιο το έκθεμα) με τα εξής στοιχεία: α) από ποιο Μουσείο προέρχεται το έκθεμα αυτό β) ποιας εποχής είναι γ) την περιγραφή του δ) την πιθανή χρήση του στην εποχή του και ε) γιατί το επιλέξατε.

Φ 4. ΤΑΞΙΔΙ ΣΤΟ ΑΡΧΑΙΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

Τα σχολεία του προγράμματος ΟΔΥΣΣΕΙΑ διδάσκονται ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ με τις νέες τεχνολογίες

Βρίσκεσαι στη σελίδα του Υπουργείου Πολιτισμού στο INTERNET. <http://www.culture.gr>

Πάτησε το σύνδεσμο “ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ”

Στο τέλος της σελίδας υπάρχουν σύνδεσμοι που θα σε βοηθήσουν να βρεις πληροφορίες

- Κάνε κλικ με το ποντίκι σου στις “ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ”. Θα οδηγηθείς στη σελίδα “ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ”.
- Κάνε κλικ στην “πλήρη αναζήτηση”. Στη νέα σελίδα που θα εμφανιστεί συμπλήρωσε τα στοιχεία ως εξής:

Χρονικό διάστημα

Από 1 Ιουλίου 2000

Έως 31 Αυγούστου 2000

Τύπος Εκδήλωσης: Αρχαίο Δράμα

Χώρος Εκδήλωσης: Αρχαίο Θέατρο Επιδαύρου

Αντίστοιχη πόλη: Επίδαυρος

Διοργανωτής: Οποιοσδήποτε διοργανωτής

Και κάνε κλικ στο εικονίδιο “Αναζήτηση”

Διάβασε τις νέες πληροφορίες και απάντησε στις ερωτήσεις που ακολουθούν:

- Ποιων αρχαίων ποιητών τα έργα παρουσιάστηκαν στα Επιδαύρια το καλοκαίρι του 2000;

- Ποια έργα επελέγησαν να παρουσιαστούν;

- Ποιοι θίασοι αναφέρονται και ποιοι οι βασικοί σκηνοθέτες ανά θίασο;

Κάνε κλικ στο εικονίδιο BACK (αριστερά πάνω στη σελίδα) και θα επιστρέψεις στη σελίδα “Αναζήτηση Πολιτιστικών Εκδηλώσεων”

- Πατώντας το βελάκι στο Εικονίδιο “Χώρος Εκδήλωσης” βρες και άλλα αρχαία ελληνικά θέατρα στα οποία γίνονται και σήμερα πολιτιστικές εκδηλώσεις

Φ 5. ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ: ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ

1. α) Υπογράμμισε τα ρήματα β) Ύστερα χόρισε το παρακάτω απόσπασμα στις προτάσεις που το αποτελούν χρωματίζοντας την κάθε πρόταση με διαφορετικά χρώματα. Δύο διπλανές προτάσεις δεν μπορεί να έχουν το ίδιο χρώμα. γ) Τέλος δήλωσε τις δευτερεύουσες προτάσεις μέσα σε αγκύλες.

Φέτος το καλοκαίρι η Αιμιλία θεωρούσε τον εαυτό της πολύ τυχερό. Το περιοδικό που εργαζόταν την έστειλε για φωτογράφιση σ' ένα απ' τα ωραιότερα ελληνικά νησιά, τη Σύμη.

Ήθελαν ν' αποτυπώσει το αληθινό πρόσωπο του νησιού με τις τουριστικές του ομορφιές, αλλά και τους γέροντες και τα παιδιά, τις γυναίκες και τους άντρες στην ώρα της δουλειάς. Είχε τραβήξει φωτογραφίες στο Χαράνι, όπου επισκευάζουν τα καΐκια και τις βάρκες. Στα καφεενάκια του Χωριού βρήκε ξέμπαρκους ναυτικούς, στις αυλές νοικοκυρές που ασβέστωναν τις σκάλες ή έπλεκαν κουβεντιάζοντας με τις γειτόνισσες.

2. Συμπλήρωσε τις δευτερεύουσες προτάσεις με τη σωστή επιλογή (κάνοντας αντιγραφή και επικόλληση ή αντιγράφοντας), ύστερα χρωμάτισε τους συνδέσμους ή τις αντωνυμίες/επιρρήματα που τις συνδέουν με τις κύριες προτάσεις και τέλος δήλωσε το είδος τους

ό, τι αποδίδεται ως ιδιότητα στο υποκείμενο, (για να σπουδάσει ναυπηγός), αν και δεν είχαμε μεγάλες ελπίδες, γιατί ήταν κουρασμένος, πώς λέγεσαι, μήπως μολυνθεί, αν συναντήσεις καμιά δυσκολία, όπως στρώσεις, ότι η γη περιστρέφεται γύρω από τον ήλιο,

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	ΕΙΔΟΣ
1 Πήγε στην Αγγλία, για να σπουδάσει ναυπηγός	τελική
2 ,κερδίσαμε το παιχνίδι	
3 Πλάγιασε νωρίς,	
4 Σε ρωτώ	
5 ,δεν αμφισβητείται πια	
6 Βασανίζεται από μια τρομερή φοβία,	
7 Κατηγορούμενο είναι	
8 ,τηλεφώνησέ μου	
9 θα κοιμηθείς	

3. Να μετατρέψεις τον ευθύ λόγο σε πλάγιο ή αντίστροφο όπου χρειάζεται με τις απαραίτητες μεταβολές. Τέλος σημείωσε τι είναι η δεύτερη πρόταση.

1 Ο διάσημος θεατρικός συγγραφέας είπε ότι είναι ενθουσιασμένος από τη χώρα μας Ο διάσημος θεατρικός συγγραφέας είπε
2 Λέει: «Διαβάζω για τις εξετάσεις» Λέει
3 Μας φώναξε τότε: «Είναι ώρα για φαγητό» Μας φώναξε τότε
4 Έκλεισε τη συνέντευξη τονίζοντας ότι ελπίζει να μας επισκεφτεί ξανά σύντομα Έκλεισε τη συνέντευξη τονίζοντας
5 Μου είπε τότε: «Θα σε πληρώσω αύριο, μόλις πάρω λεφτά» Μου είπε τότε
6 Με ρώτησε αν εξακολουθούσα να ανησυχώ που δεν είχα πάρει ως τότε γράμμα Με ρώτησε

Έφτασες στο τέλος. Συγχαρητήρια! Αποθήκευσε τις απαντήσεις σου. Τώρα μπορείς να ελέγξεις αν είναι σωστές. Άνοιξε το άλλο αρχείο με το όνομα ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ-ΛΥΣΕΙΣ. Κράτησε και τα δύο αυτά αρχεία ανοιχτά επιλέγοντας ΠΑΡΑΘΥΡΟ και ΤΑΚΤΟΠΟΙΗΣΗ ΟΛΩΝ.

Φ6. ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ: ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ

1. Συμπλήρωσε τις δευτερεύουσες προτάσεις με τη σωστή επιλογή (κάνοντας αντιγραφή και επικόλληση ή αντιγράφοντας), ύστερα χρωμάτισε τους συνδέσμους ή τις αντωνυμίες/επιρρήματα που τις συνδέουν με τις κύριες προτάσεις και τέλος δήλωσε το είδος τους

(ότι τεθνηκότες εἶεν), ἐπειδὴ Ἀλέξανδρος βούλεται θεὸς εἶναι, μὴ ἐπὶ σφᾶς ὁ στρατὸς χωρήσει, ὥστε μὴ δοῦναι δίκην, πῶς ἂν ἐσώζετο ἡ πόλις, ὅπως γινώσκετε, ἵνα φυλάττωσι τὰς οἰκίας, εἰ καὶ

χρημάτων εὐποροῦμεν, κάῖν νῦν μὴ ἐθέλωμεν, ἅ μὴ ἐπιστάμεθα,
πρὶν ἂν οἱ φιλόσοφοι ἄρξωσιν, εἰ μὴ ἦν Ἥλιος

	ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	ΕΙΔΟΣ
1	Οὐ γὰρ ἠγγέλθη αὐτοῖς ὅτι τεθνηκότες εἶεν	εἰδική
2	Ἐφοβήθησαν	
3	Σκόπτει	
4	Οὐ πράττομεν ταῦτα,	
5	,οὕτω καὶ ποιεῖτε	
6	Κύνες τρέφομεν,	
7	Οὐ παύσονται κακῶν οἱ πόλεις,	
8	, ἔστω θεός	
9	Οἱ τριάκοντα πᾶν ἐποίησαν,	
10	, ἐν νυκτί ἂν διήγομεν	
11	,οὐκ εὐτυχοῦμεν	
12	Ἵσως ἀναγκασθησόμεθα πολεμεῖν,	

2. α) Στα παρακάτω αποσπάσματα ΑΡΧΑΙΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΣΟΦΙΑΣ δήλωσε τις δευτερεύουσες προτάσεις μέσα σε αγκύλες και β) προσπάθησε να μεταφράσεις

1. Αριστοτέλης ἐρωτηθεὶς τίνοι διαφέρουσιν οἱ πεπαιδευμένοι τῶν ἀπαιδευτῶν, εἶπεν, "ὅσῳ οἱ ζῶντες τῶν τεθνεώτων". Τὴν παιδείαν ἔλεγεν ἐν μὲν ταῖς εὐτυχίαις εἶναι κόσμον, ἐν δὲ ταῖς ἀτυχίαις καταφυγὴν. Διογένης ὁ Λαέρτιος

2. Οὐτε τέχνη οὔτε σοφίη ἐφικτόν, ἦν μὴ μάθη τις Δημόκριτος

3. Μὴ ποτ' ἐπαινέσης, πρὶν ἂν εἶδῃς ἄνδρα σαφηνέως Θεόγνις

4. Κάκιστος βίος καὶ πονηρός τοῖς ἀνθρώποις ἐστίν, ὅτε τό ψεῦδος προκρίνεται τῆς ἀληθείας. Αἰσωπος

5. Εἰ μὴ καθέξης γλῶσσαν, ἔστι σοι κακά Ευριπίδης

6. Ὡς χαρίεν ἔστ' ἀνθρώπος, ὅταν ἀνθρώπος ἦ Μένανδρος

Καλὴ ἡ προσπάθεια. Συγχαρητήρια! Τώρα θα θέλεις να ελέγξεις τις απαντήσεις σου, αν είναι σωστές. Ανοίξε το ἄλλο αρχεῖο με το ὄνομα ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΔΕΣΗ ΑΡΧΑΙΑ-ΛΥΣΕΙΣ. Κράτησε και τα δύο αρχεῖα ανοικτά με ΠΑΡΑΘΥΡΟ και ΤΑΚΤΟΠΟΙΗΣΗ ΟΛΩΝ.